

Проект

„New Link – доброволческа мрежа в полза на граждани на трети страни”

ИЗДАВАНЕ НА РАЗРЕШЕНИЯ ЗА РАБОТА НА ЧУЖДЕСТРАННИ ГРАЖДАНИ

Законът ясно разграничава две категории трудова заетост на чужденци, която може да бъде осъществявана след издаване на разрешение за работа: наемане по трудово правоотношение от работодател по смисъла на Кодекса на труда и командироване в рамките на предоставяне на услуги на територията на Република България.

УСЛОВИЯ ЗА ИЗДАВАНЕ НА РАЗРЕШЕНИЯ ЗА РАБОТА

Разрешение за работа се издава на чужденец, който притежава специализирани знания, умения и професионален опит, необходими за съответната работа или длъжност, при спазване на чл. 71 от Закона за насърчване на заетостта (ЗНЗ). Разрешението за работа по трудово правоотношение може да бъде издадено съобразно състоянието, развитието и обществените интереси на пазара на труда, ако:

1. Местният работодател е представил доказателства, че активно е търсил в предходен период, *не по-малък от един месец*, в рамките на пазара на труда нужния му специалист, включително в дирекция "Бюро по труда" на Агенцията по заетостта, чрез обяви в националните и местните средства за масово осведомяване; може да се представят и доказателства за пазарно проучване, извършено и с други способности, напр. чрез Интернет, EURES и др;

2. Чужденецът притежава средно специално или по-висока степен на образование и/или специфични професионални квалификации и опит, отговарящи на обективните изисквания за съответната длъжност/работа и осъществяваната дейност;

3. Няма български граждани или чужденци с постоянно пребиваване в Република България или с приравнени на техните права по чл. 70, ал. 3 ЗНЗ с исканата професия, специалност и/или квалификация, включително няма възможност за съвременното обучение на нужните на работодателя кадри, което е констатирано след проучване на пазара на труда, съобразено с обективните изисквания за заемане на длъжността и спецификата на дейността.

Разрешение за работа на чуждестранни работници се издава от Агенцията по заетостта по искане на работодателя – физическо или юридическо лице, регистрирано по българското законодателство или по искане на юридическо лице, регистрирано по българското законодателство, страна по действащ междуфирмен договор с чуждестранно юридическо лице, което е работодател на чужденеца.

Документите, необходими за издаване на разрешително за работа, се подават в *Бюрото по труда* по месторабота на чужденеца. Нормативно установеният срок за вземане на решение по искане за издаване на разрешение за работа е *30-дневен*.

ОБЛЕКЧЕНИ УСЛОВИЯ ЗА ИЗДАВАНЕ НА РАЗРЕШЕНИЕ ЗА РАБОТА

Облекчени условия за издаване на разрешение за работа са предвидени за:

- чужденци, чиято заетост на територията на страната произтича от изпълнението на международни договори, по които Република България е страна;
- висш ръководен персонал на дружества и клонове, създадени у нас от чуждестранни юридически лица и инвеститори;
- специалисти на такива дружества и клонове, които притежават особени професионални знания и умения в резултат на минимум едногодишна предхождаща заетост в задграничните структури на органа, упражняващ правата на собственост;
- гост-преподаватели, лектори и учители в български висши и средни училища с решение съответно на академичните съвети на висшите училища и РИО на МОМН;
- командировани служители на чуждестранна фирма във връзка с координацията на

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Европейския фонд за интеграция на граждани на трети страни, съфинансирана от Европейския съюз. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Търговско-промишлена палата - Враца и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган

Проект

„New Link – доброволческа мрежа в полза на граждани на трети страни”

дейността и/или реализацията на проекти за усъвършенстване дейността на създадено от нея на територията на България дружество или клон;

- специалисти на чуждестранни фирми във връзка с договорен монтаж, пуск и ремонт на вносно оборудване, внедряване на специални технологии, ноу-хау, прилагане на специализирана и уникална техника и изпратени за провеждане на обучение в тази връзка;
- спортисти и треньори с особени лични качества и висока степен на професионални знания и умения; лица, сключили брак с български гражданин;
- лица от български произход;
- служители на чуждестранни туроператори, които са командирани на територията на България с цел контрол и координация на изпълнението на сключен договор с български туроператор или хотелиер по Закона за туризма.

Освен тях Министерът на труда и социалната политика може при доказана целесъобразност да разрешава издаването на разрешения за работа в отделни случаи извън ограниченията по чл. 71, т. 2 ЗНЗ. При необходимост той изисква становищата на компетентните министерства, ведомства, творчески съюзи, спортни федерации и съюзи, органите на местното самоуправление, организации на работодателите, на работниците и служителите.

ЗАЕТОСТ БЕЗ НЕОБХОДИМОСТ ОТ РАЗРЕШЕНИЕ ЗА РАБОТА

Не се изискват разрешения за работа на чужденци, които:

- са с разрешено постоянно пребиваване в Република България или са с приравнени на техните права чрез предоставено им право на убежище, признат статут на бежанец или хуманитарен статут;
- са наети или изпратени на работа по силата на международен договор, страна по който е Република България, когато освобождаването от задължението за притежаване на разрешение за работа е предвидено в договора;
- са изпратени в страната по силата на междуправителствени договори и програми за оказване на правна, финансова, експертна, хуманитарна и друга помощ на български институции, с които не са в трудови правоотношения;
- са управляващи търговски дружества или клон на чуждестранно юридическо лице;
- са членове на управителни съвети и съвети на директорите на търговски дружества, доколкото не работят и по трудово правоотношение;
- са представители на чуждестранни търговски дружества, регистрирани в Българската търговско-промишлена палата;
- са акредитирани като членове на чуждестранни дипломатически, консулски и търговски представителства, както и на представителства на международни организации в Република България;
- са официално акредитирани в Министерството на външните работи на Република България кореспонденти на чуждестранни средства за масово осведомяване;
- при запазване на тяхното обичайно пребиваване в чужбина са участници в научни, културни или спортни мероприятия от обществена значимост, ако дейността им в Република България не надхвърля 3 месеца;
- кандидатстват за статут на бежанец, за право на убежище или за хуманитарен статут - за трудова дейност, организирана в центровете, създадени от Държавната агенция за бежанците при Министерския съвет.

Без разрешение за работа може да бъде осъществявана *краткосрочна заетост* в случаите, които се регистрират в дирекция "Бюро по труда" от работодателя, в 3-дневен срок, считано от началото на заетостта:

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Европейския фонд за интеграция на граждани на трети страни, съфинансирана от Европейския съюз. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Търговско-промишлена палата - Враца и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган

Проект

„New Link – доброволческа мрежа в полза на граждани на трети страни”

- чуждестранни студенти от български произход, които са стипендианти на Република България, за заетост в рамките на:
 - 20 часа седмично по време на учебната година, или
 - 3 месеца в една календарна година по време на официално обявените за съответното висше училище ваканции;
- чуждестранни студенти в български висши училища за заетост до 6 месеца във връзка с провеждане на учебна практика, непосредствено свързана с предмета на тяхното обучение;
- студенти в чуждестранни висши учебни заведения за заетост до 6 месеца във връзка с провеждане на учебна практика, непосредствено свързана с предмета на тяхното обучение, при което обменът е в рамките на реализирана от младежка или студентска организация международна програма за обмен, предварително съгласувана с МТСП по отношение на броя и конкретните работни места на чуждестранните студенти;
- студенти и ученици в чуждестранни висши учебни заведения и професионални училища за ваканционна заетост до 3 месеца в една календарна година по международен обмен, осъществяван чрез посредничеството на Агенцията по заетостта;

Чужденец, командирован в Република България от чуждестранния му работодател за срок до 3 месеца в рамките на 12 месеца, може да изпълнява конкретни задачи без разрешение за работа въз основа на регистрация в Агенцията по заетостта в следните случаи:

- извършване на монтаж и гаранционен ремонт на доставени от чужбина машини и съоръжения;
- обучение в обслужването или приемане на поръчани съоръжения, машини или други вещи;
- преминаване на курс за обучение в рамките на експортен договор за доставка или на лицензионен договор;
- служители на чуждестранни туроператорски фирми, командировани при условията и по реда на Закона за туризма в рамките на един туристически сезон за изпълнение на задачи, свързани с контрола и координацията на договорени туристически услуги с български туроператор или хотелиер за срок до 6 месеца в рамките на 12 месеца чрез еднократна регистрация в Агенция по заетостта.

Регистрацията се извършва *преди влизането* на чужденеца на територията на страната.

УСЛОВИЯ ЗА ОТКАЗ ЗА ИЗДАВАНЕ И ЗА ПРОДЪЛЖАВАНЕ НА РАЗРЕШЕНИЕ ЗА РАБОТА

Отказва се издаване или продължаване на разрешение за работа, когато:

- не са спазени разпоредбите на чл. 71 ЗНЗ;
- не са спазени изискванията на Наредба за условията и реда за издаване, отказ и отнемане на разрешения за работа на чужденци в Република България;
- чужденецът е санкциониран за незаконна трудова дейност в предходен 5-годишен период или съгласно представените документи е работил незаконно в Република България при предишно пребиваване и/или към момента на внасяне на искането;
- работодателят/лицето, приемащо на работа командирован чужденец, е санкциониран в предходен двегодишен период за ползване труда на чужденец без разрешение за работа;
- работодателят през последните 3 месеца по своя инициатива е освободил от работа български граждани, чужденци с постоянно пребиваване в Република България или чужденци с приравнени на техните права по чл. 70, ал. 3 ЗНЗ, които биха могли да

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Европейския фонд за интеграция на граждани на трети страни, съфинансирана от Европейския съюз. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Търговско-промишлена палата - Враца и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган

Проект

„New Link – доброволческа мрежа в полза на граждани на трети страни”

- бъдат наети на работното място, за което се иска наемането на чужденец;
- работодателят е санкциониран за нарушения на трудовото законодателство, които се установяват със съответен документ;
 - не са изпълнени изискванията, установени с други нормативни актове за упражняване на определената професия от чужденец в страната;
 - са налице основания по чл. 10, 11 и 21а ЗЧРБ.

В чл. 48 на Закона за чужденците в Република България е определен размера на глобите и имуществени санкции, които контролният орган ИА «ГИТ» следва да налага, освен ако работодателят /местното лице или чужденеца не подлежат на по-тежко наказание.

С промени в ЗНЗ се предвижда въвеждане на ограничен достъп до наемането на чужденци за работодателите, подали уведомление за масово уволнение на работници от даден бранш. Освен това законопроекта предвижда на незаконно наетия незаконно пребиваващ чужденец да се изплати обезщетение от работодателя, включващо размера на минималната работна заплата за страната или за съотв.икономическа дейност за период не по-малък от 3 месеца, като обезщетението е дължимо и след връщане на чужденеца. Работодателят следва да поеме разходите за връщане на чужденеца.

ДОКУМЕНТИ ЗА ИЗДАВАНЕ НА РАЗРЕШЕНИЕ ЗА РАБОТА

При подаване на искането за издаване на разрешение за работа *работодателят (местното лице вносител) представя* в ДБТ документите по чл. 11, ал. 1 от Наредбата, както следва:

1. **искане-декларация** – два екземпляра, закупени задължително от ДБТ оригинални формуляри, (а не разпечатани от интернет страницата на АЗ) със залепени цветни **снимки** на чужденеца – формат 3,5/4,5 см. , третата снимка се прилага към документите;
2. **обосновка на искането** с посочени обстоятелства, налагащи наемането на чужденеца, съдържаща информация за резултатите от проведения пазарен тест и мотиви за отказа да бъде наето местно лице;
3. копия на **обявите**, подадени в местни и национални средства за масово осведомяване;
4. копие на **съдебното решение** и/или регистрацията в Българската търговско-промишлена палата или друг документ, легитимиращ вносителя на искането;
5. **съдебно удостоверение** за актуално състояние на вносителя на искането;
6. **документи** за образование, специалност, правоспособност, професионална квалификация и опит на чужденеца, легализирани в страната по произход, съгласно Правилника за легализациите, заверките и преводите на документи и други книжа (ДВ, бр. 103/90г.)

Документите, произхождащи от държави-страни по Конвенцията за премахване на изискването за легализация на чуждестранни публични актове следва да имат “Apostille”. За страните, с които Република България има сключени договори за правна помощ, се прилага режимът, предвиден в съответния двустранен договор, за освобождаване на документите от легализация. Всички документи се придружават от официален превод на български език, заверен от консулските служби на МВНР.

7. **справка-декларация** за работещите във фирмата чужденци с посочени имена по паспорт, дата на раждане и гражданство за:
 - а) наетите по трудов договор - с посочени номер, дата на издаване, срок на разрешението за работа, на визата или на разрешението за пребиваване;
 - б) упълномощените да управляват дружеството, работещите по договор за

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Европейския фонд за интеграция на граждани на трети страни, съфинансирана от Европейския съюз. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Търговско-промишлена палата - Враца и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Договарящия орган

Проект

„New Link – доброволческа мрежа в полза на граждани на трети страни”

управление и контрол - с посочени номер и срок на валидност на личната карта на чужденеца;

8. справка-декларация за средносписъчната численост на наетите по трудово правоотношение български граждани, чужденци с постоянно пребиваване в Република България и чужденци с приравнени на техните права по чл. 70, ал. 3 ЗНЗ в предходните 12 месеца, подписана от работодателя и главния счетоводител;

9. трудов договор – оригинал и копие, сключен по условията на българското законодателство, подписан от страните с определени задължения относно разходите за квартира, медицинско лечение, застраховки, транспорт от и до държавата, където е постоянното местоживеее на чужденеца.

Предвиденото месечно възнаграждение следва да бъде съобразено и да осигурява изискуемите минимални финансови средства за ежедневна издръжка на чужденец в Р България, установени с чл. 8б, ал. 1 от Правилника за прилагане на Закона за чужденците в Р България.

10. пълно копие на задграничния **паспорт**, като валидността му трябва да надвишава най-малко с 6 месеца искания срок на разрешението за работа;

11. други документи, свързани със спецификата на работното място и упражняването на професията и дейността, изисквани от нормативни актове.

При искания за продължаване срокът на разрешение за работа на същото основание работодателят извършва отново проучване на пазара на труда чрез заявка за свободно работно място и чрез обяви, като обосновава причините, поради които не е подготвено местно лице.

При искания за наемане на чужденец по трудово правоотношение по реда на чл. 6, ал. 2, т. 9 от Наредбата се представят **специфични документи, доказващи българския произход** на лицето – напр. декларация на лицето, придружена от регистрирана молба за получаване на българско гражданство или Удостоверение от ДА за българите в чужбина към МС за българския произход на лицето и др. под.

В случаите на наемане на чужденец по трудово правоотношение по условията на *вътрешнокорпоративен трансфер като висш ръководен персонал на чуждестранно юридическо лице*, установено на територията на Р България по реда на чл. 6, ал. 2, т. 2 от Наредбата *не се изисква проучване на пазара на труда*, вместо изредените в точки 3, 6 и 11 работодателят представя организационна и управленска **структура** на дружеството, от която да е видна позицията на заеманата от чужденеца длъжност и документ, легализиран по установения, посочен по-горе ред, удостоверяващ **заеманата от чужденеца длъжност** в структурите на чуждестранното юридическо лице през предходните 12 месеца, непосредствено предхождащи изпращането му на работа в Република България.

А когато се касае за *гост-преподаватели, лектори и учители в български висши и средни училища* с решение съответно на академичните съвети на висшите училища и на регионалните инспекторати на Министерството на образованието и науката вносителят на искането вместо съдебно решение и съдебно удостоверение представя **Заповед** на министъра на МОН за откриване на съответното учебно заведение.

Различните документи в случаите на *командироване на специалисти на чуждестранни фирми* които местното лице представя са: копие на **договор** с чуждестранна фирма - работодател на чужденеца, обуславящ приемането му на работа, заверено от страните по договора с подпис и печат; **документ**, легализиран по установения ред, легитимиращ чуждестранния работодател; **писмо-потвърждение** на чуждестранната фирма-работодател на чужденеца за командироването му с посочени конкретни задачи и срокове за изпълнение при осигурени трудово възнаграждение, социално осигуряване и здравна

Проект

„New Link – доброволческа мрежа в полза на граждани на трети страни”

застраховка, легализирано по установения ред и **удостоверение** за извършване на туроператорска дейност.

Документите за случаите на *краткосрочна заетост и командироване до 3 месеца* са публикувани на интернет-сайта на Агенция по заетостта на адрес: www.az.government.bg - “Международна дейност”, “Заетост на чужденци”, “Нормативна уредба” и “Указания за прилагане на Наредбата за условията и реда за издаване, отказ и отнемане на разрешения за работа на чужденци в Република България” – приложения № съотв. 3 и 4 .

ПРЕБИВАВАНЕ НА ЧУЖДЕНЦИТЕ В БЪЛГАРИЯ С ЦЕЛ РАБОТА

- Режимът за пребиваване на чужденците с цел работа е от компетентността на Национална служба “Полиция” към МВР;
- Разрешението за работа или регистрацията на заетостта е основание за издаване на разрешение за продължително пребиваване от органите на МВР за същия срок, съгласно Закона за чужденците в Република България;
- Не се допуска подмяна на основанията за влизане и пребиваване на територията на страната. Чужденците, които имат краткосрочно или продължително пребиваване на друго основание не могат да бъдат наемани по трудово правоотношение и не се издават разрешения за работа.
- Разрешението за работа е официален личен документ на чужденеца, който му дава право да работи в България за определен период от време на конкретно работно място, на конкретна длъжност при конкретно юридическо или физическо лице, регистрирано по българското законодателство, което е направило искането за издаване на разрешението за работа. Разрешението за работа се издава за срок до една година с възможност за продължаване общо до 3 години за изпълнителския и над 3 години за ръководния персонал.

КОГА СЕ ОТНЕМА ИЗДАДЕНО РАЗРЕШЕНИЕ ЗА РАБОТА

Ако се установи, че за издаването са представени **неверни данни** или ако, на основание чл. 16, ал. 1, т. 1 от Наредбата, **контролния орган - ИА «ГИТ»** установи, че заетостта на чужденеца не съответства на посочените в разрешението длъжност, място на работа, работодател /местно лице, приемащо на работа вкл. командирован чужденец.

От съображения, свързани с общественения ред, обществената сигурност и общественото здраве.

Сред изискванията за отнемане на разрешението е, когато се установи, че е сключен граждански брак или е осиновен от чужденец с цел да се заобиколят нормите, регламентиращи режима на чужденците.